

Kirlenmişlik ve 'Temiz' lik / Ergün ÖZALP

Çin köylüsü, havayı poşetleyerek satmaya başlamış. Çin köylüsü neden bunu yapıyor? Bu, Çin'in keşfettiği yeni bir sektör mü? Dünyanın üretim üssü olan Çin'de, dünya krizi etkisiyle, talep azaldı, üretim düştü ve ilk kez geçen yıl, ulusal gelirin yarısından fazlası, hizmetler sektöründe üretildi.

Üniversite de bize, burjuva Ekonomi derslerinde öğretilen uydurma bir görüş vardı. Kıt mallar değerlidir ve de fiyatı yüksektir diye.. Bu arapça '*Nedret kanunu*' diye de bilinir, "*Çok olan değersizdir, az olan değerlidir, değeri yaratan kıtlıktır*" diye formüle edilir. Marksist ekonomi politik ise, malların değerini (fiyatını da) belirleyenin, metanın üretimi için *toplumsal olarak gerekli gerekli emek miktarı* (işgücünün kaç saat kullanıldığı) olduğunu söyler. Ama herkes bilirki, tek gözü kör, yahut topal bir eşek nadir olsa da değerli değildir .Elmas ve altın değerlidir ama, nadir olduğundan değil, çıkarılması için daha fazla yatırım ve daha çok işgücü harcanmasını gerektirdiğinden, demir alümyum , kömüre vb. madenlere oranla, daha değerlidir.Marx'ın Kapital adlı yapıtının temel konularından birini de, işte mallardaki bu değer nereden kaynaklandığı oluşturur.

Peki burjuva ekonomi politik, deniz suyu, çöl kumu, güneş ışığı, hava vb. doğada bol miktarda bulunan yararları tartışılmaz bu nesnelere, değersiz ilan etmesine karşılık, bunlar bedevamıdır? Değildir. Kapitalizm, güneş ışığını da , suyu da, kumu da, ağacın gölgesini de, alır ve satar.Tüm bunları metalaştırır. Aynı büyüklükte, aynı parseldeki iki dairenin kirasına bile, iki ayrı fiyat uygular, arka cephesi gürütüsüz diye 100 Frank fazla değer biçer. Sol cenahtaki daire güneş alıyor, manzarası güzel diye kiraya 100 daha ekler.. Buna da differansiyel rant= konum rantı denir ekonomi politikte...

Şimdi bu arka plan özetten sonra, Çin'de hava satışının, yeni bir sektör yaratımı olmadığını söyleyebiliriz.. İlginç ve yaratıcı olan, yoksul Çin köylüsünün kurnazlığı ve dağdaki havayı poşetleyerek 3-4 dolarla turistlere satmasıdır. Poşetlenmiş temiz havayı hangi turist alır bilinmez. Ama bildiğimiz bi şey var: Yenilenebilir enerji kaynakları diyerek yatırım yapan, çevreyi kirleten nükleerci, HES çii, Greenpeace gibi sözde çevreci örgütlerin ve bu eksende sözde bilim yapan Üniversitelerin, GDO'lu ürün ve tohum üreten kimya sektöründeki tekellerin, emperyalist kuruluş olan Dünya bankası'yla akrabalık ve çıkar ilişkisidir..İşçi sınıfı ve emekçi halklar açısından asıl tehlike; poşetlenmiş '*yeşillik*' satan, bu algı simsarlarıdır. Çin kapitalizmi de çevreyi ve havayı en çok kirleten bir ülke olarak; Üniversitelerinde ekolojik iktisat ve doğa alanında en çok araştırma yaptırtarak bunları *ekolojik sosyalizm* olarak, ikiyüzlüce pazarlamaktadır.

1980'lere kadar Mao döneminde ulusal kapitalistleşmeyi, az çok eşitlikçi bir bölüşüm ekseninde sürdüren Çin, Cüce Deng sonrasında, '*kedinin siyah mı beyaz mı olacağını değil, fare tutmasını*' esas aldı.Yabancı sermayeyi yoğun olarak Çin'e çekmeye ve buna yaslanarak, dünya piyasasında en süper ekonomik ve askeri güç olmaya soyundu. Doludizgin kapitalistleşme, Çin'i, dünyanın hatırı sayılır emperyalist güçlerinden biri, yapmasına yaptı da, bunun bedeli çok ağır oldu ve olmaya devam ediyor; Çin artık %12 oranında değil, ancak % 6 düzeyinde büyüyor. Bu, Çin açısından durgunluk işaretidir.Artık dünyaya kriz de ihraç etmeye aday bir ülkedir..Şimdi büyüme oranı düştüğü için beş yıllık kalkınma planında , karbon oranını düşürmeyi vaat etmesinin de bir değeri yoktur.

Dünyanın en süper milyarderlerinin Çin'de yaşaması, sözde Komünist parti üyesi olmasının yanısıra Çin'in , dünyadaki yoksulluğun en çok arttığı ülkelerden olması tesdüf

değildir.. Ayrıca, iş kazalarından ölümlerde, intiharlarda ve hava kirliliğinde de; dünya şampiyonluğu Çin'dedir. Fakat sorun, salt havanın kirlenmiş olması değildir Çin'de. Çin, zaten, şimdiye kadar temiz olarak kalabilmiş herşeyini kapitalizmle trampa etmişti. Kapitalizmin, emperyalizmin yol arkadaşı olan tüm pislikler, hastalıklı şeyler, Çin'de fazlasıyla mevcuttu. Sadece yoğun sömürü ve gelir dağılımı dengesizliğinde rekorlara sahip değil Çin. Uyuşturucu, beyaz kadın tacirliği, kumar, dolandırıcılık rüşvet,işkence, asimilasyon, iş kazaları, hastalık, intihar ve açlıktan ölümlerinde yoğun olarak yaşandığı bir ülke konumundadır. Çin, işsizlik kayıtlarında bile göstermediği 300 milyona yakın tarım işçisi köylünün, şehirlere girmesini ve ikamet etmesini yasaklayan bir ülkedir. Çin, 35 yıldır, yabancı sermayeye tüm bakir alanlarını, serbest bölgeler üzerinden açtı. Yabancı sermayede, ülkenin doğasını, havasını,ucuz yeraltı ve yerüstü hammadde kaynaklarını, ucuz işgücünü alabildiğine sömürdü, pazarladı.. Parti bürokrasisi ile bütünleşmiş, Çin'in işbirlikçi tekeli burjuvazisi ise,semirdikçe semirdi. Bu sömürüden geriye kalan fosil atıklarla kirlenmiş bir doğa oldu..Sonuçta, tuzu kuruların yoğun olarak yaşadığı Pekin ve Şanghay gibi mega kentlerde dahi, insanlar maskeyle dolaşmaya başladı.'Temiz hava'ya talep yükseldi.

Çin'deki her türlü kirlenmişliğe yönelik, işçilerin eylemleri ise, tek umut kaynağıdır. *'Et istiyoruz, yaşamak istiyoruz, Komünist parti ücretlerimizi ödesin'* sloganlarıyla eyleme geçen işçi sınıfının kendiliğinden öfkesi dinmek bilmiyor. Son aylarda maden sektöründe işten atılan işçi sayısı 10 milyonu aştı.12 mart tarihinde, Rusya sınırına yakın bölgedeki, en büyük devlet maden işletmesi olan Longmay'de, işçiler iki yıldır ücretlerinin ödenmeyişini , şirket merkezi önünde protesto gösterisi sırasında demiryolunu da bloke ettiler. Eylemin görüntülerini sosyal medyadan temizleyen hükümet; son yılda iki kat artan (2700 sayısına ulaşan) grevleri, engellemekte zorlanıyor.. Poşetlenmiş hava, köylülüğün çaresiz yoksulluğunun göstergesiyken, İşçilerin sürdürdüğü kendiliğindenci karakterdeki bu eylemler de; kirli kapitalizmin bağrında geleceğe dair umutları yeşerten ve temiz kalan yegane güç kaynağının; emekçiler olduğunu gösteriyor..

(Nisan / 2016 arkadaş)